

УДК 342.7

DOI <https://doi.org/10.32837/apdp.v0i92.3267>

А. С. Сизоненко

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ СТАНДАРТИ ЗАПОБІГАННЯ ЮВЕНАЛЬНІЙ ЗЛОЧИННОСТІ

Запобігання ювенальній злочинності не може бути повноцінно реалізоване без урахування міжнародно-правових стандартів запобігання ювенальній злочинності. Саме такі стандарти є важливим орієнтиром для реалізації національних механізмів запобігання ювенальній злочинності. Не є винятком українська держава, яка має перейняти та імплементувати найкращі світові моделі запобігання злочинності серед дітей. Звичайно, натепер Україна ще не готова повністю запровадити європейські ювенальні правові стандарти, оскільки в нашій країні погляд законодавця на дитину є рудиментальним, інакше кажучи, ми як раніше озираємось у минуле та намагаємось залишатись вірними закладеному у 60-ті роки фундаменту «дієвого» та «справедливого», скоріше «карного», ніж кримінального законодавства. Все це, звичайно, має наслідком негативну кримінологічну картину, стабільний приріст дитячої злочинності, відсутність у неповнолітніх правопорушників бажання виправитись тощо [1, с. 82]. Запобігання ювенальній злочинності шляхом вироблених та апробованих міжнародною спільнотою правових стандартів є перспективним напрямом подолання дитячої злочинності в Україні. Оскільки у цьому процесі враховуватиметься багаторічний та багатоаспектний досвід застосування у різних країнах світу інструментів запобігання ювенальній злочинності.

Важливим елементом нормативно-правового механізму запобігання та профілактики злочинності неповнолітніх є й міжнародні стандарти у цій сфері. Ці стандарти містяться в таких міжнародних договорах і конвенціях, як: Конвенція ООН про права дитини від 20 листопада 1989 р., ратифікована постановою Верховної Ради України від 27 лютого 1991 р.; Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального розбещення від 25 жовтня 2007 р.; Конвенція ООН проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання від 10 грудня 1984 р., ратифікована Указом Президії Верховної Ради УРСР від 26 січня 1987 р.; Конвенція про заборону та негайні заходи щодо ліквідації найгірших форм дитячої праці № 182, ухвалена в межах Міжнародної організації праці 17 червня 1999 р., ратифікована Законом України від 5 жовтня 2000 р. № 2022-III; Протокол про попередження і припинення торгівлі людьми, особливо жінками й дітьми, і покарання за неї, що доповнює Конвенцію ООН проти транснаціональної організованої злочинності, прийнятий Резолюцією № 55/25 Генеральної Асамблеї від 15 листопада 2000 р., ратифікований Законом України від 4 лютого 2004 р. № 1433-IV; Декларація прав дитини, затверджена Резолюцією Генеральної Асамблеї ООН № 1386 (XIV) від 20 листопада 1959 р.; Факультативний протокол до Конвенції про права дитини

щодо торгівлі дітьми, дитячої проституції і дитячої порнографії від 1 січня 2000 р., ратифікований Законом України від 3 квітня 2003 р. № 716-IV, та ін. [2, с. 155].

До спеціальних нормативно-правових актів міжнародної, у тому числі європейської, спільноти щодо розробки і, по суті, подальшого удосконалення практики запобігання підлітковій злочинності належать так звані Ер-Ріядські принципи, прийняті на Восьмому конгресі ООН із запобігання злочинності і поводженню із правопорушниками у 1990 р. Цей документ містить багато фундаментальних положень теорії та відбиває конкретні дії різних суб'єктів із загальносоціального запобігання злочинності неповнолітніх. У розділі «Процеси підготовки до життя у суспільстві» підкреслено, що країнам необхідно приділяти більше уваги політиці із запобігання, яка б сприяла успішній підготовці до життя у суспільстві та інтеграції дітей і молодих людей, особливо через сім'ю, громаду, однолітків, школу, професійно-технічну підготовку, трудову діяльність, а також через добровільні організації. Таким чином, тут перелічено більшість сфер соціалізації підлітків, що сприяють (детермінують) або можуть сприяти протиправній поведінці неповнолітніх осіб [3, с. 117].

Аналогічні питання щодо запобігання ювенальній злочинності через певні сфери соціалізації неповнолітніх містить Рекомендація N R (87) 20 Комітету міністрів державам-членам «Про соціальний вплив на злочинність неповнолітніх», зокрема у цьому документі робиться акцент на тому, щоб почати застосовувати або продовжити застосування конкретних заходів, спрямованих на усунення непристосованості та злочинності неповнолітніх, зокрема: 1) шляхом запровадження всебічної політики, що сприятиме соціальній інтеграції молоді; 2) шляхом надання спеціальної допомоги і запровадження в школах, молодіжних або спортивних закладах спеціалізованих експериментальних програм, спрямованих на кращу інтеграцію молоді, яка відчуває серйозні труднощі в цих питаннях; 3) шляхом вжиття технічних та ситуативних заходів задля обмеження наявних можливостей для скоєння молоддю правопорушень [4].

Соціалізацію дітей справді слід визнати важливим стандартом запобігання ювенальній злочинності. Через соціум підлітки розвиваються, вступають у соціальні зв'язки, здобувають життєвий досвід та реалізуються у суспільній діяльності. Суспільство загалом та навколишнє соціальне середовище зокрема потужно впливають на формування психіки, характеру підлітка та зумовлюють майбутні його особисті потреби, інтереси та прагнення.

На жаль, досі в праві більше уваги приділяється покаранню, аніж адаптації до умов життя або повторної соціалізації після відбуття покарання. Слід чітко зрозуміти, що соціалізація, ресоціалізація міцно пов'язані з теорією і практикою запобігання злочинності, що, своєю чергою, впливає на проблему прогнозування злочинності та планування заходів як у загальному, так і спеціально-кримінологічному аспектах [5, с. 147].

Соціальне оточення може негативно впливати на розвиток підлітків, тим самим викликаючи бажання здійснювати антисоціальну діяльність, що пов'язана із вчиненням кримінальних правопорушень. Якщо дитина перебуватиме у злочинному середовищі, серед осіб, які порушують кримінальний закон, вона може перейняти

їхню психологію, їхній злочинний спосіб життя. У такому разі можна вести мову про негативну соціалізацію, яка не запобігає вчиненню злочинності серед дітей, а навпаки, сприяє ювенальній злочинності.

Якщо під впливом соціального середовища, суспільної діяльності у дитини формується позитивне мислення, бажання правомірно задовольняти власні потреби та інтереси, законно отримувати винагороду за свою суспільно корисну діяльність, то це свідчить про позитивну соціалізацію, яка справді спрямована на запобігання ювенальній злочинності у державі. Самої такої *позитивної соціалізації* дітей вимагають положення міжнародно-правових актів щодо запобігання ювенальній злочинності.

В умовах спроб побудувати демократичне, правове суспільство розрахунків на залякування як стримуючу силу стає все більш неефективним, тим паче з огляду на обставини, що соціалізована особистість не скоїть злочин умисно, не через страх бути покараним, а в результаті успішної соціалізації. За наявності останньої неповнолітній набуває особисті навички, вміння, знання, що покладаються в основу його поведінки. Звичайно, що такий процес залежить як від макросередовища – суспільства, економічної і соціальної стабільності країни, моральних устоїв соціуму, так і від мікросередовища – впливу родини, закладів освіти, оточення тощо. Ми повинні усвідомлювати, що соціальна адаптація і соціалізація взагалі є більш широкими поняттями, ніж виховання, яке є формуванням особистості з метою підготовки до суспільного життя, або ж виправлення і ресоціалізації. І саме на соціалізацію неповнолітніх, молоді у суспільстві і мають бути спрямовані сили [5, с. 150].

На основі узагальнення зарубіжного досвіду М.О. Семенишин справедливо виокремлює такі головні напрями соціальної реабілітації дітей, які вчинили корисливо-насильницькі злочини в Україні, як: 1) створення і розвиток профілактичних служб для роботи з дітьми; 2) діагностика соціального середовища; 3) суспільна допомога і наставництво з метою розв'язання найбільш важливих для дітей проблем; 4) робота посередницьких «патронажних» служб, що виражається у наданні підтримки дітям, особливо чутливим до конфліктів у сім'ї, школі, на вулиці; 5) забезпечення належного місця проживання, здатного замінити сім'ю; 6) застосування сімейними соціальними працівниками спеціальних психологічних карт на кожную дитину конкретного мікрорайону з моменту народження з метою проведення своєчасних запобіжних заходів до досягнення нею повноліття; 7) створення інституту сімейних соціальних працівників та закріплення кожної сім'ї, яка має дитину, за місцем проживання певним соціальним працівником, який взаємодіє з органами та установами охорони здоров'я; 8) правова пропаганда серед учнів освітніх установ працівниками ювенальної превенції, що є найважливішою складовою частиною як освітніх програм, так і діяльності Національної поліції України з припинення девіантної поведінки дітей [6, с. 144]. Вказані напрями є досить корисними не лише для соціальної реабілітації дітей, котрі скоїли певний вид злочинних діянь, їх можна використовувати для запобігання ювенальній злочинності загалом в Україні. Зокрема, ці напрями можна застосовувати для позитивної соціалізації дітей, необхідність проведення якої вимагають міжнародно-правові

норми у сфері запобігання дитячої злочинності. Тому наведені напрями потрібно реалізовувати та розвивати й удосконалювати щодо запобігання ювенальної злочинності в Україні.

Ще одним стандартом запобігання дитячої злочинності є профілактика злочинності серед дітей, або *профілактика ювенальної злочинності*. Відповідно до п. 24 Керівних принципів запобігання злочинності серед неповнолітніх ООН необхідно розробити і повною мірою використовувати спеціалізовані програми профілактичного характеру [7]. ООН, ЮНЕСКО, Дитячий фонд ЮНІСЕФ та інші міжнародні організації значну увагу приділяють саме профілактиці негативних явищ у молодіжному середовищі. Чимало зусиль спрямовано на пошук нових чи адаптованих до сучасних умов життя підходів до здійснення профілактики правопорушень серед неповнолітніх [8, с. 382]. Оскільки найефективнішим напрямом превенції є своєчасне усунення криміногенних факторів зовнішнього середовища, а також створення антикриміногенних умов, за наявності яких правопорушник відмовиться від наміру вчинити правопорушення, а саме умов, які ускладняють скоєння правопорушень, додадуть ризикованості діям й обмежать вигоду [8, с. 382].

Відповідно до вимог ст. 40 Конвенції про права дитини держави-учасниці прагнуть сприяти створенню законів, процедур, органів і установ, що мають безпосереднє відношення до дітей, які, як вважається, порушили кримінальне законодавство, звинувачуються чи визнаються винними в його порушенні. Держави-учасниці визнають право кожної дитини, яка, як вважається, порушила кримінальне законодавство, звинувачується або визнається винною в його порушенні, на таке поводження, що сприяє розвитку у дитини почуття гідності і значущості, зміцнює в ній повагу до прав людини й основних свобод інших, за якого враховуються вік дитини і бажаність сприяння її реінтеграції та виконання нею корисної ролі у суспільстві [9]. Ефективне функціонування системи ювенальної юстиції в межах країни відповідно до міжнародних стандартів та принципів може забезпечити падіння рівня злочинності серед неповнолітніх та дотримання прав дитини. Слід зазначити, що відхід від каральної системи, дотримання прав дитини під час судового процесу, застосування покарань, альтернативних позбавленню волі, відновне правосуддя, превенція та реабілітація показали свою ефективність [10, с. 218]. У Рекомендації N R (87) 20 Комітету міністрів державам-членам «Про соціальний вплив на злочинність неповнолітніх» відзначається, що потрібно сприяти розвитку процесу непритягнення до відповідальності і посередництва на рівні органу, що притягає до відповідальності (відмова від порушення кримінальної справи) або на рівні поліції – в країнах, де поліція здійснює функції обвинувачення, – для того щоб запобігти притягненню неповнолітніх до відповідальності за системою кримінального судочинства з відповідними наслідками [4]. Зміст системи кримінального правосуддя значно впливає на подальшу життєдіяльність дитини, яка притягається до кримінальної відповідальності. Складники кримінального процесуального та кримінально-виконавчого механізму реалізації кримінальної відповідальності формують відношення дитини до держави, її органів, усього соціуму. Репресивна, каральна система правосуддя може викликати у дитини появу бажання та прагнення у майбутньому порушувати кримінальне

законодавство, вчинювати кримінальні правопорушення, заподіювати фізичну, матеріальну або моральну шкоду членам суспільства.

На жаль, як влучно зазначає К.Ю. Мураненко, найбільш звичною та зрозумілою в українських реаліях є традиційно карально-репресивна концепція, сутність якої полягає в удосконаленні наявних кримінально-правових технологій, орієнтованих в основному на примус і силовий тиск на злочинців через засоби нагляду й контролю. Це підтверджується адміністративним, кримінальним законодавством, яке передбачає покарання неповнолітніх за вчинення правопорушень (адміністративна та кримінальна відповідальність настає з 16 років) [11, с. 86]. Практика засвідчує, що заходи, яких уживають у межах адміністративних, силових і репресивних методів протидії злочинності підлітків-маргіналів, зазвичай виявляються безрезультатними [8, с. 381]. Оскільки такі заходи насамперед спрямовані не на виправлення, виховання дітей та подальшу ресоціалізацію, а на покарання підлітків. За таких умов важко вести мову про запобігання злочинності серед неповнолітніх. Більше того, занадто примусові заходи впливу на неповнолітніх злочинців закономірно можуть викликати у них бажання надалі порушувати положення кримінального законодавства.

Міжнародні нормативно-правові акти, присвячені захисту прав неповнолітніх, які вчинили кримінальні правопорушення, мають першорядне значення у запобіганні вчиненню злочинів такою найбільш вразливою категорією осіб, як молодь [12, с. 62]. Ці правові акти визначають особливості дотримання прав та законних інтересів неповнолітніх, що пов'язані з учиненням ними кримінальних правопорушень. Вони містять додаткові вимоги до проваджень у справах неповнолітніх, що стосуються обмежень у питаннях публічності щодо обов'язкової участі в таких провадженнях спеціалістів (педагогів, вихователів, психологів), а також законних представників цієї категорії осіб тощо [12, с. 63]. Вітчизняне кримінальне та кримінальне процесуальне законодавство у частині регламентації притягнення до кримінальної відповідальності неповнолітніх має постійно вдосконалюватися з огляду на вимоги міжнародних стандартів забезпечення прав і свобод дитини. Зміст цих правових стандартів щодо ювенальної злочинності повинен імплементуватися у національні матеріальні та процесуальні норми права.

Важливим елементом реформування правоохоронної системи України є участь у конвенціях Ради Європи, які встановлюють спільні стандарти для європейських країн. Однак навіть після ратифікації Верховною Радою України цих конвенцій, рекомендацій та резолюцій багато положень цих документів у нашій державі не виконуються, не вносяться зміни в чинне законодавство [13, с. 153]. Особливо такі зміни потрібні у законодавстві, що регламентує створення та функціонування системи ювенального правосуддя (правосуддя, дружнього до дитини), оскільки вона є одним з міжнародно-правових стандартів запобігання ювенальній злочинності, яка здатна позитивним чином вплинути на зниження рівня злочинності серед неповнолітніх.

Певні вимоги стосуються не лише притягнення до відповідальності неповнолітніх, а й визначають особливості призначення покарання та інших заходів вихов-

ного характеру особам, які вчинили кримінальні правопорушення у неповнолітньому віці [12, с. 63].

Є.С. Назимко слушно підкреслює, що стандартно-правові системи ООН та Ради Європи щодо покарання неповнолітніх є взаємопов'язаними між собою, зокрема, через обопільну прихильність до якомога ширшого застосування до неповнолітніх правопорушників некаральних заходів впливу замість кримінальних покарань [14, с. 139]. Застосування альтернативних заходів кримінально-правового впливу сприятиме виправленню підлітків, які, можливо, допустили помилку, скоївши кримінальне правопорушення. Призначення некаральних заходів кримінально-правового впливу щодо дітей буде створювати необхідні умови до усвідомлення дитиною своєї злочинної діяльності та майбутнє переорієнтування на «законний шлях» життя.

Це повністю буде узгоджуватися з Рекомендацією N R (87) 20 Комітету міністрів державам-членам «Про соціальний вплив на злочинність неповнолітніх», у якій підкреслюється, що з метою поступової відмови від ув'язнення та збільшення кількості альтернативних заходів надавати перевагу тим із них, які дають більше можливостей для соціальної інтеграції неповнолітніх шляхом навчання і професійної освіти, а також шляхом використання дозвілля чи інших видів діяльності. Серед таких заходів варто звернути особливу увагу на ті, які: передбачають умовний нагляд і надання допомоги; спрямовані на те, щоб подолати стійкість злочинної поведінки неповнолітніх шляхом покращення їхньої здатності до соціальної адаптації завдяки активним виховним діям (включаючи «інтенсивну посередницьку діяльність»); включають відшкодування збитків, завданих злочинними діями неповнолітнього; включають громадські роботи, які відповідають віку неповнолітнього та виховній меті [4]. Разом із тим проблема в тому, що держави, в яких акцент спрямовано на покарання правопорушника з метою його ізоляції від суспільства для захисту останнього, страждають від негативної кримінологічної ситуації через те, що вони карають задля кари, для того, щоб «заспокоїти» своїх громадян, створити ореол справедливості та законності. При цьому увага перевихованню та виправленню засудженого не приділяється. У випадку неповнолітніх девіантів це взагалі трагічно негативна ситуація, оскільки відсторонення їх від суспільства може відіграти погану роль, внаслідок чого дитина ще більше криміналізується, підпаде під протиправний вплив, стане агресивнішою та соціально відірваною [1, с. 91].

Попередження злочинності серед неповнолітніх є соціально-правовим процесом, що знижує та обмежує антисуспільні явища, породжені злочинністю, який забезпечується всією сукупністю заходів, що здійснюються державними органами, спеціальними органами та установами, а також громадськістю. Кримінально-правова охорона прав та інтересів дітей здійснюється саме через встановлення відповідальності за злочини, які вчинені проти них, та надання спеціального статусу неповнолітнім, які вчинили злочин [15, с. 22].

У Рекомендації N R (87) 20 Комітету міністрів державам-членам «Про соціальний вплив на злочинність неповнолітніх» наголошується на тому, що необхідно зміцнювати правовий статус неповнолітніх під час розгляду справи, у тому числі під час розслідування поліцією, визнаючи, крім іншого: презумпцію невинуватості;

право використовувати захисника, який може у разі необхідності бути офіційно призначений і послуги якого оплачує держава; право на присутність батьків або іншого законного представника, які мають бути поінформовані із самого початку процесу; право неповнолітніх на виклик свідків, проведення їх допиту та очних ставок; можливість для неповнолітніх просити проведення повторної експертизи або будь-якого іншого рівноцінного заходу розслідування; право неповнолітніх на висловлювання і в разі необхідності на вираження своєї думки з приводу заходів, що можуть бути вжиті стосовно них; право на апеляцію; право вимагати перегляду призначених заходів; право неповнолітніх на повагу до їхнього особистого життя [4]. Не можна не погодитись з позицією, висловленою у доктрині, що ми потребуємо в позитивному європейському досвіді побудови лояльного алгоритму впливу на неповнолітнього правопорушника, котра була б гуманною, але при цьому ефективною та достатньою для його повного виправлення [1, с. 83]. Саме такий гуманний, дієвий та ефективний механізм впливу містять вимоги світових стандартів покарання неповнолітніх, які зумовлюються міжнародними стандартами запобігання ювенальній злочинності.

Разом із тим у нашій країні більшість європейських ювенальних правових стандартів неможливо запровадити через низький рівень правової освіти громадян та страх законодавця перед новими, революційними змінами. Нині українське кримінальне законодавство в частині кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх осіб майже не змінилось з 1960 року, а всі спроби запровадити нові інститути зазнали фіаско. Саме тому для того, щоб Україна змогла стати членом Європейського Союзу, необхідно зробити сміливий крок уперед та прийняти всі новації європейського та міжнародного законодавства [1, с. 83]. Окрім процедурних гарантій та особливостей застосування заходів кримінально-правового впливу, міжнародно-правові стандарти вимагають створення спеціальних ювенальних органів.

Таким чином, міжнародно-правовими стандартами запобігання ювенальній злочинності є: позитивна соціалізація дітей; профілактика ювенальної злочинності, створення системи ювенального правосуддя (правосуддя, дружнього до дитини).

Література

1. Вітвіцький С. С., Назимко Є. С., Тіточка Т. І. Звільнення неповнолітніх від покарання та його відбування: міжнародні та європейські правові стандарти : монографія. Київ : ВД «Дакор», 2021. 134 с.
2. Демчіхіна Є. С. Вітчизняні та міжнародні механізми запобігання злочинності неповнолітніх в Україні. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2014. № 6. С. 155–161.
3. Білоконь М. А. Зміст, значення та співвідношення загальносоціальних і спеціально-кримінологічних заходів запобігання й протидії злочинності неповнолітніх у країнах ЄС. *Європейські перспективи*. 2013. № 1. С. 117–121.
4. Рекомендація N R (87) 20 Комітету міністрів державам-членам «Про соціальний вплив на злочинність неповнолітніх». Прийнята Комітетом міністрів 17 вересня 1987 року на 410-му засіданні заступників міністрів. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_266#Text
5. Давидова Т. О. Кримінологічні особливості особистості неповнолітніх правопорушників як підґрунтя до створення ефективної системи запобігання злочинності. *Право і суспільство*. 2015. № 5(3). С. 146–151.
6. Семенишин М. О. Зарубіжний досвід запобігання корисливо-насильницьким злочинам, що вчиняються дітьми. *Наше право*. 2020. № 1. С. 139–146.

7. Керівні принципи запобігання злочинності серед неповнолітніх Організації Об'єднаних Націй (Ер-Ріадські керівні принципи). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_861#Text
8. Йосипів А. О. Зарубіжний досвід запобігання злочинам, що вчиняють неповнолітні з маргінального середовища. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2018. № 1. С. 381–392.
9. Конвенція про права дитини від 20 листопада 1989 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text
10. Дмитришина Т. Ювенальна юстиція: міжнародний досвід та перспективи його впровадження в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. №1. С. 210–219.
11. Мураненко К. Ю. Зарубіжний досвід профілактики правопорушень серед неповнолітніх. *Психологічний часопис*. 2019. № 2. С. 85–98.
12. Дзюба А. Ю. Міжнародні нормативно-правові акти та ювенальне кримінальне законодавство ФРН як засоби запобігання злочинності неповнолітніх. *Право і Безпека*. 2017. № 3. С. 62–67.
13. Заворіна О. П. Міжнародний досвід протидії підрозділами Національної поліції вбивствам, які вчиняються неповнолітніми. *Форум права*. 2017. № 5. С. 148–156.
14. Назимко Є. С. Інститут покарання неповнолітніх у кримінальному праві України : монографія. Київ : ВД «Дакор», 2018. 336 с.
15. Бандурка І.О. Протидія злочинам неповнолітніх як форма кримінально-правового захисту прав дітей. *Форум права*. 2014. № 1. С. 19–23.

Анотація

Сизоненко А. С. Міжнародно-правові стандарти запобігання ювенальній злочинності. – Стаття.

У статті автор розглядає міжнародно-правові стандарти запобігання ювенальній злочинності. Вказується, що запобігання ювенальній злочинності шляхом вироблених та апробованих міжнародною спільнотою правових стандартів є перспективним напрямом подолання дитячої злочинності в Україні. Оскільки у цьому процесі враховуватиметься багаторічний та багатоаспектний досвід застосування у різних країнах світу інструментів запобігання ювенальній злочинності. Звертається увага на те, що зміст системи кримінального правосуддя значно впливає на подальшу життєдіяльність дитини, яка притягується до кримінальної відповідальності. Складники кримінального процесуального та кримінально-виконавчого механізму реалізації кримінальної відповідальності формують відношення дитини до держави, її органів, усього соціуму. Репресивна, каральна система правосуддя може викликати у дитини появу бажання та прагнення у майбутньому порушувати кримінальне законодавство, вчинювати кримінальні правопорушення, заподіювати фізичну, матеріальну або моральну шкоду членам суспільства. Автор зазначає, що соціалізацію дітей справді слід визнати важливим стандартом запобігання ювенальній злочинності. Через соціум підлітки розвиваються, вступають у соціальні зв'язки, здобувають життєвий досвід та реалізуються у суспільній діяльності. Суспільство загалом та навколишнє соціальне середовище зокрема потужно впливають на формування психіки, характеру підлітка та зумовлюють майбутні його особисті потреби, інтереси та прагнення. Підсумовується, що, окрім процедурних гарантій та особливостей застосування заходів кримінально-правового впливу, міжнародно-правові стандарти вимагають створення спеціальних ювенальних органів. Міжнародно-правовими стандартами запобігання ювенальній злочинності є: позитивна соціалізація дітей; профілактика ювенальної злочинності, створення системи ювенального правосуддя (правосуддя, дружнього до дитини).

Ключові слова: міжнародні стандарти, неповнолітні, ювенальний суд, профілактика, кримінальне правопорушення, запобігання криміналізації.

Summary

Syzonenko A. S. International legal standards for the prevention of juvenile delinquency. – Article.

In the article the author considers the international legal standards for the prevention of juvenile delinquency. It is pointed out that the prevention of juvenile delinquency through legal standards developed and tested by the international community is a promising area for overcoming juvenile delinquency in Ukraine. Because this process will take into account the long and multifaceted experience of using tools in the world to prevent juvenile delinquency. Attention is drawn to the fact that the content of the criminal justice system significantly affects the further life of a child who is prosecuted. Components of the criminal procedural and criminal-executive mechanism of realization of criminal responsibility form the child's attitude to the state, its bodies, the whole society. A repressive, punitive system of justice can

cause a child to have the desire and desire in the future to violate criminal law, commit criminal offenses, cause physical, material or moral harm to members of society. The author notes that the socialization of children really should be recognized as an important standard for the prevention of juvenile delinquency. Through society, adolescents develop, enter into social connections, gain life experience and are realized in social activities. Society in general and the social environment in particular have a strong influence on the formation of the psyche, the character of the adolescent and determine his future personal needs, interests and aspirations. It is concluded that in addition to procedural guarantees and peculiarities of the application of measures of criminal law influence, international legal standards require the creation of special juvenile bodies. International legal standards for the prevention of juvenile delinquency are: positive socialization of children; prevention of juvenile delinquency; creation of a juvenile justice system (child-friendly justice).

Key words: international standards, juveniles, juvenile court, prevention, criminal offense, prevention of criminalization.